

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2016

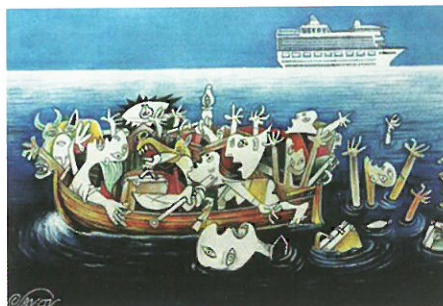
ΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ:
Νομικό Πλαίσιο και Προκλήσεις

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ: Νομικό Πλαίσιο και Προκλήσεις

Στέλα Περτσινάκη¹

*“Γκουέρνικα των προσφύγων στη Μεσόγειο”,
του Βούλγαρου σκιτσογράφου Jovcho Savov.*

Η Ευρώπη βρίσκεται αντιμέτωπη με τη σοβαρότερη κρίση των προσφύγων από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι πόλεμοι, οι συγκρούσεις και οι διώξεις έχουν αναγκάσει εκατομμύρια ανθρώπους να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και να αναζητήσουν ασφάλεια αλλού. Η ανταπόκριση στην ανθρωπιστική κρίση έχει δημιουργήσει ήδη τεράστια πίεση σε ορισμένα κράτη. Μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου 2015, έχει καταγραφεί ότι πάνω από 816.000 άτομα έχουν διασχίσει μέσω θάλασσας τη Μεσόγειο, ενώ τον Οκτώβριο 2015 καταγράφηκαν οι υψηλότερες αφίξεις στην Ευρώπη μέσω θάλασσας (σχεδόν 219.000 σε σύγκριση με 23.000 τον Οκτώβριο 2014).

Μεταξύ των κινητήριων δυνάμεων που αναγκάζουν ανθρώπους να αναλάβουν ένα τέτοιο ρίσκο είναι οι συγκρούσεις που μαίνονται στη Συρία και το Αφγανιστάν, καθώς και οι σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ερυθραία. Η πλειονότητα όσων έφθασαν στην Ευρώπη από τα θαλάσσια σύνορα μέχρι στιγμής αυτή την χρονιά, κατάγονται από αυτές τις τρεις χώρες, ενώ ακολουθούν άτομα που κατάγονται από το Ιράκ, τη Λιβύη, το Σουδάν, το Πακιστάν, τη Νιγηρία, το Ιράν, τη Σομαλία και άλλες χώρες.

Η ταχύτερη διαδρομή μετανάστευσης εγκυμονεί ανυπολόγιστους κινδύνους. Περισσότεροι από 3.400 άνθρωποι έχουν πνιγεί στη Μεσόγειο αυτό το έτος προσπαθώντας να φτάσουν στην Ελλάδα ή την Ιταλία σε σαθρές λέμβους ή ανασφαλείς ψαρόβαρκες. Οι περισσότεροι από αυτούς κατευθύνονται προς την Ελλάδα στη σχετικά σύντομη διαδρομή από την Τουρκία στα νησιά της Κω, Χίου, Λέσβου

και Σάμου - συχνά χρησιμοποιώντας πρόχειρα φουσκωτά ή μικρά ξύλινα σκάφη. Δεν υπάρχει σχεδόν καμία υποδομή σε αυτά τα μικρά ελληνικά νησιά για να υποδεχτούν τους χιλιάδες των ανθρώπων που φτάνουν, γεγονός που καθιστά ανεκτίμητη την βοήθεια ζωτικής σημασίας που παρέχουν οι τοπικοί εθελοντές. Μερικές από τις χειρότερες τραγωδίες το 2015 περιλαμβάνουν το ναυάγιο δύο σκαφών που μετέφεραν περίπου 500 άτομα μετά την αναχώρησή τους από τη Λιβύη τον Αύγουστο· την εύρεση 71 σορών, πιθανότατα Σύρων, σε ένα εγκαταλελειμμένο φορτηγό στην Αυστρία τον Αύγουστο· το ναυάγιο περίπου 800 ατόμων στη Λαμπεντούζα της Ιταλίας στις 19 Απριλίου.

Πολλοί προσπαθούν να φτάσουν στη Γερμανία και σε άλλες βόρειες χώρες της ΕΕ μέσω της επικίνδυνης διαδρομής των Δυτικών Βαλκανίων. Αντιμέτωπη με μια τεράστια εισροή των ανθρώπων, η Ουγγαρία έχει ήδη δημιουργήσει ένα αμφιλεγόμενο φράχτη 175 χιλιομέτρων κατά μήκος των συνόρων της με τη Σερβία.

Το Διεθνές Νομικό Πλαίσιο Προστασίας

Κάθε χρόνο, εκατομμύρια άτομα επικαλούνται την προστασία του διεθνούς προσφυγικού δικαίου, ενός από τους πιο σημαντικούς διεθνείς μηχανισμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το διεθνές πλαίσιο που ισχύει ειδικά για τους πρόσφυγες είναι η από 1951 Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων (Σύμβαση της Γενεύης) και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων. Η Σύμβαση της Γενεύης και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης έχουν επικυρωθεί σχεδόν από 150 κράτη μέχρι σήμερα (ωστόσο, ορισμένες χώρες, όπως τα κράτη του Κόλπου και η Ινδία, δεν έχουν επικυρώσει). Η σύμβαση καταρτίστηκε υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες της μεταπολεμικής περιόδου, και ίσχυε μόνο για τα πρόσωπα που έγιναν πρόσφυγες ως αποτέλεσμα των γεγονότων που συνέβησαν πριν την 1η Ιανουαρίου 1951 στην Ευρώπη. Αυτός ο χρονικός και γεωγραφικός περιορισμός απομακρύνθηκε με το Πρωτόκολλο του 1967.

Οι πρόσφυγες βάσει του διεθνούς δικαίου πρέπει να τύχουν ειδικής προστασίας από το κράτος υποδοχής τους. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών του 1951, όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο του 1967, ένας πρόσφυγας ορίζεται ως ένα πρόσωπο το οποίο «*εξαιτίας βάσιμου φόβου δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή πολιτικών πεποιθήσεων, βρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας*». Ο ορισμός αυτός συνεπάγεται ότι υπάρχουν αρκετές προϋποθέσεις θεμελίωσης για τον ορισμό του πρόσφυγα: το άτομο (1) που βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής ή του τόπου κατοικίας, (2) έχει δικαιολογημένο φόβος δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ορισμένη κοινωνική ομάδα ή λόγω πολιτικών πεποιθήσεων, (3) και εξαιτίας αυτού του φόβου δίωξης αδυνατεί ή δεν επιθυμεί να απολαμβάνει την προστασία αυτής της χώρας ή την επιστροφή σε αυτήν. Ο ορισμός των προσφύγων είχε συνταχθεί έτσι ώστε να αποκλείσει τους εσωτερικά εκτοπισμένους, τους οικονομικούς

μετανάστες, τα θύματα φυσικών καταστροφών, καθώς και άτομα που εγκαταλείπουν τις βίαιες συγκρούσεις, αλλά δεν υπόκεινται σε διακρίσεις που συνιστούν δίωξη. Ωστόσο, σήμερα η Σύμβαση ερμηνεύεται πλέον διασταλτικά.

Λόγω της ευάλωτης θέσης τους, οι αιτούντες άσυλο μερικές φορές αναγκάζονται να εισέλθουν στη χώρα ασύλου παράτυπα. Ωστόσο, η παράτυπη είσοδος σε ένα κράτος-μέλος της Σύμβασης δεν αποκλείει την προστασία (άρθρο 31) και οι παρατύπως εισερχόμενοι μπορεί να χαρακτηριστούν ως πρόσφυγες εφόσον πληρούν τα σχετικά κριτήρια. «Πρόσφυγες παρατύπως εισερχόμενοι στη χώρα ασύλου» δεν θα πρέπει να τιμωρούνται για την παράτυπη είσοδό τους εάν προέρχονται από έδαφος στο οποίο απειλείται η ζωή και η ελευθερία τους (άρθρο 31).

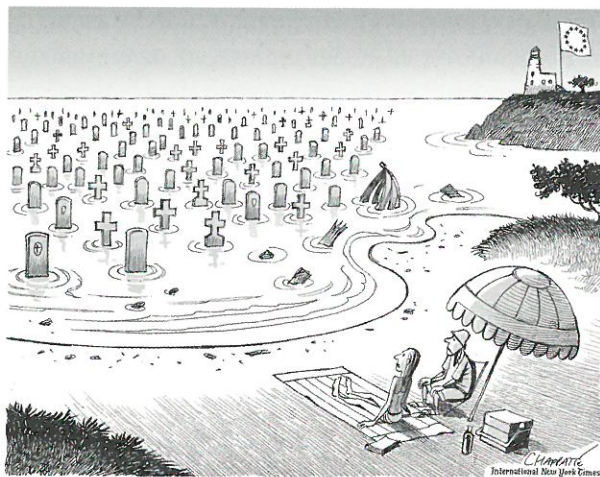

“ΚΡΑΥΓΗ”, έργο του Σύριου Γλύπτη
Νιζάρ Αλί Μπαντέρ

Το κράτος ασύλου μπορεί να επιβάλει περιορισμούς κυκλοφορίας μέχρι να ρυθμιστεί το νομικό καθεστώς των αιτούντων άσυλο, ατόμων δηλαδή που εκφράζουν την βούλησή τους να ζητήσουν άσυλο. Για «πρόσφυγες νομίμως διαμένοντες στο έδαφος», το άρθρο 26 της Σύμβασης παρέχει το δικαίωμα να επιλέξουν την κατοικία τους και το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας τους. Η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες θεωρεί ότι η κράτηση των αιτούντων άσυλο θα πρέπει να αποτελεί μέτρο έσχατης ανάγκης βάσει μιας σειράς κατευθυντήριων γραμμών για την κράτηση των αιτούντων άσυλο. Σε ορισμένες χώρες, οι πρόσφυγες περιορίζονται σε καταυλισμούς προσφύγων και η κίνησή τους είναι περιορισμένη. Σε άλλες χώρες, η κράτηση των παράτυπων μεταναστών μέχρι την αναγνώρισή τους ως πρόσφυγες είναι κοινή πρακτική.

Η αρχή της μη επαναπροώθησης (non-refoulement)

Ο σκοπός της Σύμβασης είναι να εξασφαλιστεί η προστασία των προσφύγων, όπως ορίζεται στη Σύμβαση, με την εγγύηση ότι δεν θα επιστραφούν στη χώρα καταγωγής τους ή σε οποιαδήποτε άλλη περιοχή στην οποία θα μπορούσαν να υποστούν διώξεις. Το άρθρο 33 προβάλλει αυτό που έχει γίνει γνωστό ως η αρχή της μη επαναπροώθησης: «Ουδεμία Συμβαλλομένη Χώρα θα απελαύνει ή θα επαναπροωθή, καθ' οιονδήποτε τρόπον, Πρόσφυγας, εις τα σύνορα εδαφών ένθα η ζωή ή ελευθερία αυτών απειλούνται δια λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων». Η προστασία αυτή δεν ισχύει όμως για τα πρόσωπα που αντιπροσωπεύουν απειλή για την ασφάλεια στη χώρα υποδοχής τους (άρθρο 33 (2)). Η Σύμβαση της Γενεύης δεν αποκλείει την απομάκρυνση των αιτούντων άσυλο σε ασφαλείς τρίτες χώρες. Οι αιτούντες άσυλο που βρίσκονται παρατύπως σε ένα κράτος μπορεί να υποχρεωθούν να αναζητήσουν προστασία σε άλλο κράτος, αλλά οι νόμιμοι αιτούντες άσυλο δεν μπορούν να απελαθούν από το έδαφός του (άρθρο 32).

Έργο του σκιτσογράφου Patrick Chappatte, Αιβανέζικης καταγωγής, από τις "The International New York Times".

Αυτή η αρχή έχει γίνει μέρος άλλων διεθνών συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, είτε ρητά (Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων, άρθρο 3) είτε έμμεσα, μέσω της σχετικής νομολογίας (Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, άρθρο 3, και Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, άρθρο 7), ενώ σήμερα αποτελεί μέρος του εθιμικού διεθνούς δικαίου, καθιστώντας την αρχή καθολικά δεσμευτική. Ενώ στη Σύμβαση για τους Πρόσφυγες, το πεδίο εφαρμογής της αρχής της μη επαναπροώθησης περιορίζεται στους πρόσφυγες, και οι εξαιρέσεις σε αυτό επιτρέπονται (για λόγους εθνικής ασφάλειας), αυτοί οι περιορισμοί δεν υπάρχουν στις άλλες τρεις συνθήκες. Κράτη που υπέγραψαν αυτές τις διεθνείς συνθήκες υποχρεούνται να μη επιστρέφουν στις χώρες καταγωγής άτομα που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν βασανιστήρια ή σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία. Ωστόσο, τα άτομα αυτά δεν δικαιούνται άλλα δικαιώματα που προβλέπονται στη Σύμβαση για τους Πρόσφυγες, δεδομένου ότι δεν είναι πρόσφυγες υπό το πρίσμα της Σύμβασης.

Η αρχή της μη επαναπροώθησης κατοχυρώνεται στο δίκαιο της ΕΕ στο άρθρο 78 (1) της Σύμβασης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 18 και 19 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) έχουν επίσης εναρμονιστεί με την εφαρμογή της αρχής αυτής στην ΕΕ. Ωστόσο, καθώς τα κράτη αντιμετωπίζουν ανεξέλεγκτες μεταναστευτικές πιέσεις, συχνά προσπαθούν να ερμηνεύσουν τις διεθνείς υποχρεώσεις τους περιοριστικά. Τα κράτη της ΕΕ και άλλα κράτη έχουν επικριθεί για αυτή την τακτική.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στις περιπτώσεις έμμεσης επαναπροώθησης, όταν μία χώρα επιστρέφει τον αιτούντα άσυλο σε μια δήθεν «ασφαλή» τρίτη χώρα, η οποία στη συνέχεια επιστρέφει τον αιτούντα άσυλο σε μια μη ασφαλή χώρα, και οι δύο χώρες μπορούν να φέρουν ευθύνη. Επιπλέον, καθώς οι χώρες αγωνίζονται

να συνδυάσουν την εθνική ασφάλεια με τις υποχρεώσεις τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα, εξετάζουν προσεκτικά το άρθρο 33 (2) της Σύμβασης του 1951. Τέλος, μια συζήτηση αναπτύσσεται σχετικά με την εφαρμογή της αρχής μη-επαναπρώθησης στα άτομα που αναγκάζονται να φύγουν από τις χώρες καταγωγής τους λόγω φυσικών καταστροφών και κλιματικής αλλαγής.

Το Ευρωπαϊκό Νομικό Πλαίσιο Προστασίας

Το πλαίσιο του δικαίου της ΕΕ συνίσταται πρωτίστως από τους κανόνες Schengen, οι οποίοι καθορίζουν τους όρους για τη διέλευση των εξωτερικών ευρωπαϊκών συνόρων, σε συνδυασμό με την κυκλοφορία χωρίς περιορισμούς στα εσωτερικά ευρωπαϊκά σύνορα. Ο κώδικας συνόρων του Schengen περιέχει γενικές εξαιρέσεις σχετικά με τους πρόσφυγες και τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και ειδικές εξαιρέσεις σχετικά με τη διαδικασία ασύλου στην πρόσβαση στην επικράτεια, και την ποινικοποίηση της παράτυπης εισόδου των εξωτερικών συνόρων. Η τελευταία εξαίρεση αντανακλά το άρθρο 31 της Σύμβασης της Γενεύης, όπως αυτό ήδη αναλύθηκε.

Ο κανονισμός του Δουβλίνου III αποτελεί βασικό νομικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καθορίζει ποιό κράτος-μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση των αιτημάτων των αιτούντων άσυλο από χώρες εκτός ΕΕ. Σε γενικές γραμμές, η χώρα όπου ο αιτών άσυλο εισέρχεται για πρώτη φορά στην ΕΕ είναι υπεύθυνη για την καταχώριση της αίτησης ασύλου και της λήψης των δακτυλικών αποτυπωμάτων. Αλλά υπάρχουν και εξαιρέσεις, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων με στόχο την ένωση ή την επανένωση οικογενειών. Οι αιτούντες άσυλο που μετακινούνται σε άλλες χώρες, αφού εγγραφούν στην πρώτη χώρα άφιξης στην ΕΕ μπορεί να σταλούν εκ νέου στην αρμόδια πρώτη χώρα άφιξης με σκοπό την εξέταση του αιτήματος ασύλου.

Βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου, αναμφίβολα σημαντικά υψηλότερη επιβάρυνση έχει μετατοπιστεί σε ορισμένα κράτη μέλη (Ελλάδα, Ιταλία και Ουγγαρία επί του παρόντος), η οποία είναι όλο και πιο δύσκολο να διαχειριστεί, καθώς οι ανάγκες της ανθρωπιστικής κρίσης έχουν αυξηθεί και η ελληνική οικονομία, ειδικότερα, έχει πληγεί από λιτότητα. Θα πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι, επί της αρχής τα ευρωπαϊκά δικαστήρια έχουν αποφανθεί από το 2011 ότι η Ελλάδα δεν είναι υπεύθυνη για τα αιτήματα των αιτούντων άσυλο που φτάνουν στην επικράτειά της και στην συνέχεια ζητάνε άσυλο σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Η αναμενόμενη παραδοχή ότι κάθε χώρα της ΕΕ είναι ασφαλής χώρα, είναι πλέον υπό αμφισβήτηση, δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και τα δικαστήρια της ΕΕ έχουν αποφανθεί (στις περιπτώσεις των MSS και NS) ότι η Ελλάδα δεν είναι ασφαλής χώρα για τους αιτούντες άσυλο, λόγω των συνθηκών κράτησης και διαβίωσης.

Επιπλέον, δεδομένου ότι οι κανόνες του Δουβλίνου δεν εφαρμόζονται αποτελεσματικά στην Ελλάδα, οι αιτούντες άσυλο δεν μπορεί να επικριθούν για την καταστρατήγηση του συστήματος του Δουβλίνου, αν περάσουν από τη χώρα αυτή. Ωστόσο, η Ελλάδα έχει ακόμα το αρχικό βάρος της αντιμετώπισης του μεγάλου

Ένας από τους πολλούς καταυλισμούς Σύριων προσφύγων στην Ιορδανία.

αριθμού των παράτυπα εισερχομένων που σε μεγάλο ποσοστό όπως αναφέρθηκε προέρχονται από χώρες «παραγωγής» προσφύγων που φθάνουν στο έδαφός της ως πρώτης χώρας της ευρωπαϊκής επικράτειας.

Η ΕΣΔΑ, δεσμευτική για όλες τις χώρες της ΕΕ, εγγυάται εκτός από το δικαίωμα στη ζωή και την προστασία από την επαναπροώθηση, τα δικαιώματα στην ελευθερία και στην ασφάλεια, στη δίκαιη δίκη, και το δικαίωμα στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή. Η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) έχει καταστήσει σαφές ότι όλα αυτά τα δικαιώματα ισχύουν στην εδαφική αρμοδιότητα της χώρας της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των χωρικών υδάτων και σκαφών που ταξιδεύουν υπό τη σημαία χώρας της ΕΕ, και όταν ένα άτομο είναι υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο ή την επιμέλεια χώρας της ΕΕ.

Στην απόφαση *Hirsi Jamaa* και άλλοι εναντίον Ιταλίας (Φεβρουάριος 2012), το ΕΔΑΔ έκρινε ότι οι ενέργειες της Ιταλικής Ακτοφυλακής για την αναχαίτιση προσφύγων και μεταναστών στη θάλασσα και την επιστροφή τους στη Λιβύη, αποτελούσε απαγορευμένη συλλογική απέλαση, καθώς και παραβίαση της αρχής της μη επαναπροώθησης επειδή οι μετανάστες και οι πρόσφυγες διέτρεχαν κίνδυνο κακομεταχείρισης στη Λιβύη και επαναπατρισμού σε χώρες όπου μπορεί να αντιμετωπίσουν κακομεταχείριση ή διώξεις. Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι οι Ιταλικές αρχές είχαν αρνηθεί στους μετανάστες και στους πρόσφυγες το δικαίωμα της πρόσβασης σε αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα διότι δεν ήταν σε θέση να υποβάλουν τα αιτήματά τους στην αρμόδια αρχή και να αποκτήσουν μια πλήρη και ακριβή εξέταση των αιτημάτων ασύλου τους.

Η ΕΕ έχει μέχρι πρόσφατα επικεντρωθεί στην πρόληψη των αναχωρήσεων και τον περιορισμό των αφίξεων, ενώ εντός της ΕΕ, η άνιση κατανομή της ευθύνης για τις αφίξεις μεταναστών και προσφύγων και των κενών στην προστασία μεταξύ των κρατών μελών εμποδίζει μια κοινή, ανθρωπιστική και βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα προσέγγιση. Οι θάνατοι πάνω από 1.000 ανθρώπων μέσα σε μία εβδομάδα τον Απρίλιο του 2015 έδωσε επείγοντα χαρακτήρα στη συζήτηση σχετικά με τη μεταρρύθμιση και τη βελτίωση της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο. Στις 13 Μαΐου 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το εκτελεστικό όργανο της ΕΕ, παρουσίασε μια «ευρωπαϊκή ατζέντα για τη μετανά-

στευση» με προτάσεις για μια κοινή μεταναστευτική πολιτική. Ωστόσο, η πλειοψηφία της ατζέντας της Επιτροπής περιλαμβάνει την ενίσχυση των μέτρων για τον περιορισμό των αφίξεων στην ΕΕ. Περαιτέρω, η Επιτροπή πρότεινε, το Κοινοβούλιο έχει υποστηρίξει, και το Συμβούλιο ενέκρινε μια σειρά μέτρων έκτακτης ανάγκης για την μετεγκατάσταση 160.000 αιτούντων άσυλο από τα κράτη μέλη της αρχικής άφιξης στην ΕΕ προς άλλα κράτη μέλη.

Διεθνείς οργανισμοί και βασικά όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΕ, όπως ο Ύπατος Αρμοστής του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, ο Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε μια σειρά από ψηφίσματα, και η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχουν ζητήσει από τα κράτη μέλη της ΕΕ να αυξήσουν τις επιλογές για νόμιμη είσοδο στην ευρωπαϊκή επικράτεια. Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, προτείνει ότι η ενίσχυση των νόμιμων διαύλων για τους πρόσφυγες θα συμβάλει στη μείωση του αριθμού των ζώων που χάνονται στη θάλασσα και των παραβιάσεων που ενίοτε διαπράττονται από τα δίκτυα διακίνησης, καθώς και τη μείωση του κινδύνου της εμπορίας ανθρώπων. Επιπλέον, παρέθεσε τα μακροπρόθεσμα πλεονεκτήματα της ομαλής εισόδου, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της ανάγκης για ψυχοκοινωνική φροντίδα που οφείλεται στις τραυματικές μεθόδους μετανάστευσης, επιτρέποντας στις αρχές να βελτιώσουν τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των μέτρων ένταξης, και τη διοχέτευση των προσφύγων με τις δεξιότητες που κατέχουν στην αγορά εργασίας.

Η διαθεσιμότητα ασφλών και νόμιμων καναλιών στην ΕΕ, ως τρόπων με τους οποίους οι μετανάστες, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες μπορούν να φθάσουν στο έδαφος της ΕΕ χωρίς να χρειάζεται να διακινδυνεύουν τη ζωή τους ή να καταφύγουν σε άλλα δίκτυα, θα μπορούσε να παράσχει εναλλακτικές λύσεις στην επικίνδυνη λεωφόρο της μετανάστευσης. Για τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες, οι μηχανισμοί αυτοί μπορούν να περιλαμβάνουν επανεγκατάσταση των προσφύγων, οικογενειακή επανένωση με συγγενείς ήδη διαμένοντες στην ΕΕ, καθώς και πρόσβαση στην ανθρωπιστική βίζα από τη χώρα καταγωγής τους ή από τρίτη χώρα που θα επέτρεπε την ομαλή πρόσβαση στην ΕΕ για τους σκοπούς της εφαρμογής της διαδικασίας ασύλου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

James Hathaway, The rights of refugees under international law, September 2015, Cambridge University Press

Human Rights Watch, The Mediterranean Migration Crisis, Why people flee, What the EU should do, June 19, 2015, <https://www.hrw.org/report/2015/06/19/mediterranean-migration-crisis/why-people-flee-what-eu-should-do>

International Migration Organization, Missing Migrants Project, <http://missingmigrants.iom.int/>

UNHCR, Refugees/Migrants Emergency Response-Mediterranean, <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>

